

Uzupełnieniem pracy są także cztery fotografie przedstawiające: Obraz Matki Bożej, klasztor oo. Paulinów oraz pielgrzymów na szlaku.

Podsumowując pierwszy opublikowany skrypt związany z Podyplomowym Studium Pielgrzymki, stwierdzić należy, iż jest on niewątpliwie pozycją bardzo cenną, która z pewnością wzbudzi zainteresowanie wśród szerszego grona czytelników.

Mgr Krzysztof Grzelak
Studium Doktoranckie Geografii
Uniwersytet Łódzki
al. Kościuszki 21
90-480 Łódź

Wpłynęło:
14 marca 1997 r.

JAROSLAV KUBEC, JOZEF PODZIMEK, 1996, *VODNI CESTY SVĚTA*, „AVENTINUM” s.r.o., PRAHA, ss. 492.

Nowością słowackiego i czeskiego rynku wydawniczego jest publikacja zatytułowana *Drogi wodne świata*. Książka wzbudza duże zainteresowanie czytelników swą niewątpliwą indywidualnością. Zewnętrznie zwraca uwagę już swoim formatem A-2, bardzo dobrą jakościowo oprawą (imitacja skóry) oraz doskonałym drukiem. Jednakże dla specjalistów najistotniejszym jest podejście czeskich autorów przy opracowywaniu problematyki transportu wodnego na świecie. Bardzo dobrze scharakteryzował tę pracę prezes czeskiego PenClub-u, Jiří Stránský, który napisał: „Kto był już we Francji i zna piękno kanałów we francuskim krajobrazie [...] zawsze będzie przeciwny hałasowi przy budowie dróg wodnych”.

Książka posiada 542 kolorowe fotografie, 533 mapy i rysunki oraz bardzo bogatą część opisową. Jej treść została podzielona na czternaście rozdziałów: 1. Początki transportu wodnego; 2. Współczesne drogi wodne; 3. Woda nie płynie pod górę; 4. Jednolitość i różnorodność dróg wodnych; 5. Jaka jest przyszłość dróg wodnych? 6. Na poziomie wody rzek i kanałów; 7. Anglia – kolebka nowoczesnych dróg wodnych; 8. O drogach wodnych Francji, Belgii, Holandii – i również o przezorności Pana Freycienta; 9. W sercu Europy; 10. W krajach fiordów i jezior; 11. „Mamusia Wołga”; 12. Drogi wodne w nowym świecie; 13. Przeciwnieństwa Dalekiego Wschodu; 14. Wodne drogi możemy znaleźć wszędzie.

Wymienione rozdziały dają się pogrupować w trzy podstawowe części, w których autorzy przedstawiają kolejno: historię transportu wodnego, uwarunkowania techniczne ruchu na wodzie oraz geografę regionalną wodnych dróg lądowych. Z geograficznego punktu widzenia jest to studium transportu śródlądowego w bardzo szerokim ujęciu. Takie kompleksowe opracowanie zapewni publikacji szeroką rzeszę odbiorców, do których można zaliczyć: miłośników techniki, żeglarzy–amatorów, kajakowiczów, geografów transportu, geografów regionalnych, geografów turystyki lub po prostu miłośników przyrody.

W części historycznej (I) przedstawione są nie tylko najstarsze śródlądowe drogi wodne, ale także dawne techniki żeglugi. Tekst i rysunki wyjaśniają konstrukcję starych kanałów (np. 2100-letnich kanałów w północnych Chinach), fotografie podkreślają walory turystyczne starych dróg wodnych (np. Bangkok, Trzy Wąwozy).

W części dotyczącej technicznych uwarunkowań transportu na rzekach świata (II) możemy znaleźć wyczerpujące informacje o rzekach żeglownych, o kategoryzacji i typizacji statków rzecznych, o czynnych kanałach wodnych świata, o kanałach planowanych, o rodzajach śluz, mostów, akweduktów, portów, a także ich infrastrukturze.

W części regionalnej (III) należy zwrócić uwagę na bogactwo map, opis wszystkich ważniejszych żeglownych rzek świata oraz syntetyczne podsumowania tej problematyki wg poszczególnych kontynentów. Autorzy podkreślają szczególnie rolę żeglugi w Stanach Zjednoczonych, wskazując, że obecnie funkcjonuje tam 41 403 km dróg śródlądowych, które mają przepustowość 1 mld t ładunku.

Stosunkowo skromnie przedstawione są problemy ekologii transportu wodnego. Według autorów jest on rozumiany jako część problemów technicznych i w porównaniu z innymi rodzajami transportu żegluga śródlądowa ma zdecydowanie najmniej negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne. Na przykład zużycie paliwa w tym rodzaju transportu jest o 33% mniejsze od transportu kolejowego i o 75% mniejsze od samochodowego. Mniejsze jest także zużycie materiałów (np. stali) – średnio o 50% niż w transporcie kolejowym czy samochodowym.

Książkę prezentującą drogi wodne świata polecam wszystkim geografom turystyki ze względu na informacje o potencjale turystycznym ważniejszych rzek świata. Zjawisko „hausboatów”, sportowych łódek, rozpowszechniło się nie tylko w Polsce, ale także w innych państwach świata. Przykładem może być Loara, która w swym środkowym i górnym biegu, a więc na odcinku najbardziej atrakcyjnym turystycznie, została udostępniona tylko dla małych sportowych i wypoczynkowych łodzi żaglowych.

Studenci geografii mogą w ciągu całych studiów korzystać z opracowania. Przydaje się ono przy studiowaniu geografii ekonomicznej, szczególnie zagadnień związanych z transportem, oraz zagadnień z geografii regionalnej. Publi-

kację szczególnie polecałbym studentom geografii turystyki. Wszak drogi wodne to jeden z największych walorów turystycznych.

Paed Dr. Peter Čuka
Katedra Geografii
Uniwersytet Mateja Bela
ul. Tajovského 40
974-01 Bańska Bystrzyca
Słowacja

Pomoc w opracowaniu językowym:
mgr Bogdan Włodarczyk

Wpłynęło:
6 lutego 1997 r.